

Historiallinen näkökulma maailman- perintö- kohteiden määrittelyyn

Tanja Vahtikari: World Heritage Cities between Permanence and Change. International Construction of ‘Outstanding Universal Value’ and Local Perceptions at Old Rauma from the 1970s to the 2000s. University of Tampere 2013. 342 s.

Kulttuuriperinnöstä on tullut aikamme suuria teemoja – sosiologi Bella Dicks on jopa kutsunut nyky-yhteiskuntaa nimellä ”heritage society”. Kulttuuriperinnön määrittelyyn liittyy monenlaisia kysymyksiä yhteiskunnallisista ja tieteellisistä arvoista, vallasta ja omistajuudesta. Näkyvin, arvovaltaisin ja kiisteltykin kulttuuriperinnön määrittelijä on UNESCO, joka on 1970-luvulta lähtien nimennyt maailmanperintökohteita. Tanja Vahtikari on väitöstutkimuksessaan tarkastellut teemaa historiallisesti keskittyen maailmanperintökohteiden määrittelyssä keskeiseen käsitteeseen ”huomattava maailmanlaajuinen arvo” (*outstanding universal value*). Vahtikari analysoi kaupungeista käytyä maailmanperintökeskustelua tarkastellen käsitteen käyttöä sekä kansainvälisellä että paikallisella tasolla. Jälkimmäisestä on esimerkkinä vuonna 1991 maailmanperintökohteeksi nimetty Vanha Rauma.

Väitöskirjan tutkimusaineisto on laajuudessaan ja moninaisuudessaan haastava. UNESCO:n maailmanperintölistalle hyväksytyt kaupunkikohteita Vahtikari identifioi 182, minkä lisäksi hän tarkastelee tapauksia, joissa kaupunkia on ehdotettu maailmanperintöliis-

talle, mutta hakemus on hylätty. Maailmanperintöhakemuksen ja -valinnan prosessissa on useita vaiheita ja asianosaisia, joten potentiaalisia aineistoja, joissa käytetään ja muokataan maailmanperintökäsitteistöä, on todella runsaasti. Vahtikari etenee työssään varmoin ottein ja luotsaa lukijaa taitavasti osoittaen valinnan paikkoja ja esittäen valaisevia esimerkkejä. Raja- ja jäsenkysymykset hän on ratkaissut tarkastelemalla ensin maailmanperintöprosessia ylipäänsä, sitten teemaa suhteessa kaupunkeihin ja lopuksi tarkentamalla katseen paikallistasolle Rauman avulla.

Vahtikari osoittaa monipuolisesti ja perusteellisesti, miten maailmanperintökohteiden valintaprosessin keskeisimmän käsitteen merkitys ja sen soveltaminen ovat vaihdelleet tutkittavana ajanjaksona. Hän nostaa esille monenlaisia jännitteitä ja muutoksia, jotka ovat ilmenneet maailmanperintökohteista käydyissä keskusteluissa. Erityisesti arvioitavien kaupunkien historiallisen ilmeen ja rakenteen pysyvyyttä ja muutosta on arvoitettu eri tavoin. Muuttumattomuuden ihanteen korostamisesta on siirrytty kohti monimuotoisempaa ja kaupunkien muutoksen sallivaa suuntaa. Oleellisia kysymyksiä ovat myös eurosentrisyyden problematisointi ja kulttuuriperintökäsityksen laventuminen kattamaan monumenttien sijaan laajempia, moni-ilmeisiä kaupunkialueita. Vaikka Rauman tapaustutkimus on esitelty tarpeettoman pitkästi ja runsaasti, se tuo kuitenkin hyvin esille maailmanperintökohteisiin liittyvän globaalin ulottuvuuden haasteineen.

Tanja Vahtikarin väitöskirja tuo ajankohtaiseen maailmanperintökeskusteluun selkeästi historiallisen näkemyksen. Hän toimii taitavasti ja huolellisesti monitieteisen tutkimuskirjallisuuden kanssa ja tuo perustellusti historian näkökulman mukaan keskusteluun. Kon-

tekstualisointia ja historiallista selittämistä olisi voinut vielä syventääkin, mutta kaikkiaan Vahtikari onnistuu tutkimustehtävässään erinomaisesti.

– TAINA SYRJÄMÄÄ